

Position Paper

Opmerkingen van de VNG op de Begroting van het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen

In week 46 (15 – 18 november) behandelt u de begroting OCW (35925 VIII). De VNG vraagt uw aandacht voor de volgende onderwerpen:

1. Onderwijshuisvesting:

kom tot een snelle behandeling van de IBO Onderwijshuisvesting

2. Nationaal Programma Onderwijs:

verleng de looptijd.

1. Onderwijshuisvesting

De vernieuwing van schoolgebouwen zit muurvast. Dat is een groot probleem omdat goede en duurzame onderwijshuisvesting cruciaal is voor goed onderwijs.

Duurzame schoolgebouwen waarin het gezond en fijn is om te leren voor leerlingen, maar ook om in te werken voor alle medewerkers in het onderwijs. Dit leidt tot een hoger leerrendement en minder ziekteverzuim. Nu is er vanwege de corona-pandemie meer aandacht voor het belang van goede ventilatie in schoolgebouwen gekomen, maar de opgave is veel breder dan dit punt alleen. VNG, de PO-Raad en VO-raad roepen het nieuwe kabinet op om snel aan de slag te gaan met de aanbevelingen uit het IBO Onderwijshuisvesting om de verouderde

schoolgebouwen aan te pakken. Een nieuw kabinet moet hiervoor structurele middelen beschikbaar stellen. In de Oproep *Investeer fors in schoolgebouwen* kunt u meer informatie vinden.

2. Nationaal Programma Onderwijs

De VNG is er voor, zoals ook bepleit is in de moties van de leden [Peters en Bisschop](#) en [Segers en Van Meenen](#), zo nodig de termijn voor besteding van de gelden van het Nationaal Programma Onderwijs te verlengen. Gemeenten zijn inmiddels aan de slag, sinds op 11 oktober duidelijk is geworden hoeveel geld zij krijgen en waar ze het aan uit mogen geven.

Oproep

Investeer fors in schoolgebouwen

Goed onderwijs vereist goede schoolgebouwen

Wat is het probleem?

Te veel schoolgebouwen zijn niet geschikt voor hedendaags onderwijs, ongezond, slecht toegankelijk en niet duurzaam. De vernieuwing van schoolgebouwen zit muurvast. Er is behoefte aan goede, duurzame schoolgebouwen die geschikt zijn voor goed onderwijs. Gebouwen waarin het gezond en fijn is om te leren voor leerlingen, maar ook om in te werken voor alle medewerkers in het onderwijs. Dit leidt tot een hoger leerrendement en minder ziekteverzuim.

Wat vragen we van het Rijk?

Het [Interdepartementaal Beleidsonderzoek \(IBO\) Onderwijshuisvesting](#) toont aan dat investeringen in schoolgebouwen hard nodig zijn. De PO-Raad, VO-raad en VNG roepen het kabinet op om snel aan de slag te gaan met de aanbevelingen uit het IBO Onderwijshuisvesting om de verouderde schoolgebouwen aan te pakken. Hiervoor is jaarlijks 730 miljoen euro extra nodig.

1. Het Rijk moet zorgen voor realistische bekostiging. Gemeenten investeren jaarlijks al fors in schoolgebouwen. Schoolbesturen geven gemiddeld 15% meer uit aan huisvesting dan wat zij ontvangen van het Rijk. Uit het IBO Onderwijshuisvesting blijkt dat een flinke inhaalslag nodig is om schoolgebouwen de komende 30 jaar op orde te krijgen.
2. De opgave moet integraal opgepakt worden vanuit onderwijskwaliteit, gezondheid en duurzaamheid:
 - Schoolgebouwen moeten functioneel zijn en voldoende ruimte bieden om flexibel in te kunnen spelen op maatschappelijke ontwikkelingen en onderwijsvernieuwing, zoals inclusief onderwijs. De huidige schoolgebouwen staan vernieuwing van het onderwijs in de weg.
 - Het afgelopen jaar is er terecht veel aandacht geweest voor ventilatie op scholen. In veel schoolgebouwen is het binnenklimaat (luchtkwaliteit, temperatuur, akoestiek en daglichttoetreding) onder de maat, waardoor het een onprettige en ongezonde leer- en werkomgeving is voor leerlingen en onderwijspersoneel. Dit resulteert in lager leerrendement en hoger ziekteverzuim.
 - Om te voldoen aan de klimaatdoelstellingen is vernieuwing én verduurzaming van schoolgebouwen nodig. In 2050 moeten scholen functioneel, fris, toegankelijk, minstens energieneutraal en aardgasvrij zijn. Scholen die nu nieuw gebouwd worden, moeten volgens deze doelstellingen gebouwd worden. Bij renovatie moet het dit niveau zo dicht mogelijk naderen.
3. Structurele kennisdeling en standaardisatie vanuit de sector zelf, moet door het Rijk gefaciliteerd worden.

Wat kan de Tweede Kamer NU doen?

Wij vragen de Tweede Kamer daarom om een snelle behandeling van het IBO onderwijshuisvesting. Ook is een eerste financiële impuls nodig om een snelle start te kunnen maken met de integrale aanpak van de slechtste schoolgebouwen.

Wat doen schoolbesturen en gemeenten zelf al?

Gemeentebesturen en schoolbesturen werken in veel plaatsen, aan de hand van een Integraal Huisvestingsplan, systematisch samen aan de vernieuwing van de schoolgebouwen. Deze vernieuwing gaat echter te traag, zodat onder andere de klimaatdoelen in 2050 niet gehaald kunnen worden. Met de huidige middelen lukt het niet om het tempo van de vernieuwing te verhogen. Het gevolg is dat schoolgebouwen gemiddeld 41 jaar oud zijn en pas na 69 jaar worden vervangen. Met een jaarlijkse extra investering van het Rijk van 730 miljoen euro kunnen gemeenten en schoolbesturen de schoolgebouwen geschikt maken voor de toekomst en het benodigde vernieuwingstempo inzetten.

Feiten en cijfers

- Een gemiddeld schoolgebouw is **41 jaar oud** en wordt pas na **69 jaar** vervangen.
- Minstens **44% van de scholen** is, gezien het ontwerp, alleen geschikt voor klassikaal onderwijs en niet voor andere onderwijsconcepten, zoals unitonderwijs of onderwijs waarbij kleine groepjes leerlingen buiten de klas extra ondersteuning krijgen.
- Gemiddeld geven **leraren** het schoolgebouw waar ze in werken een **5,7**.
- **80% van de scholen** heeft een slecht binnenklimaat (temperatuur, akoestiek, luchtkwaliteit, licht).
- Bij minstens 27,6% van de scholen voldoet de luchtkwaliteit niet.
- Een verdubbeling van de ventilatie t.o.v. het bouwbesluit resulteert in **10% hogere leerprestaties**.
- **Meer dan 2.000 schoolgebouwen** hebben energielabel G. Ter vergelijking: kantoorgebouwen hebben label C of beter.
- [Onderzoek van McKinsey](https://www.vo-raad.nl/nieuws/onderzoek-toereikendheid-bekostiging-en-doelmatigheid-bestedingen-gepubliceerd)¹ laat zien dat de bekostiging van onderwijshuisvesting ontoereikend is en dat sprake is van een flinke onderinvestering. **Schoolbesturen geven gemiddeld 15% meer uit aan onderwijshuisvesting** dan wat zij ontvangen van het Rijk. Ook gemeenten ervaren krapte binnen de middelen die beschikbaar zijn in het Gemeentefonds waardoor noodzakelijke investeringen in schoolgebouwen niet haalbaar zijn.

¹ <https://www.vo-raad.nl/nieuws/onderzoek-toereikendheid-bekostiging-en-doelmatigheid-bestedingen-gepubliceerd>.